

Nr 18.

Ankom till riksdagens kansli den 24 maj 1945 kl. 12 m.

Första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande, nr 18, i anledning av väckt motion angående utredning om åtgärder för drunksolsolyckornas bekämpande.

I en inom andra kammaren väckt och till dess första tillfälliga utskott för behandling hänvisad motion, nr 46, av fru *Nordgren*, har yrkats, att riksdagen måtte besluta skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om utredning angående vilka åtgärder som kunna och böra vidtagas för drunksolsolyckornas bekämpande på bred basis samt hemställa att Kungl. Maj:t måtte för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen eventuellt kan föranleda.

Över motionen har andra kammarens första tillfälliga utskott i vederbörlig ordning inhämtat yttrande från skolöverstyrelsen. Härjämte har utskottet berett svenska livräddningssällskapet och simfrämjandet tillfälle att yttra sig över motionen.

Skolöverstyrelsen erinrar, att överstyrelsen i ett den 26 februari 1944 till andra kammarens första tillfälliga utskott avgivet yttrande angående tvenne vid 1944 års riksdag väckta motioner angående möjligheterna att förbättra det svenska folkets simkunnighet, bland annat genom införande av bestämmelser om obligatorisk simundervisning för landets skolungdom, utförligt redogjort för denna undervisnings nuvarande omfattning och i samband därmed undervisningen i livräddning. Härefter anför överstyrelsen:

Då undervisning i simning och livräddning måste anses som det förnämsta medlet i kampen mot drunksolsolyckorna, synes det överstyrelsen önskvärt, om ytterligare åtgärder kunde vidtagas för att effektivisera denna undervisning. Speciellt gäller detta undervisning vid folk- och småskoleseminarierna, som för närvarande på grund av lokala omständigheter och knappa anslag icke är tillfyllest. Genom god undervisning i denna idrott — förvärvat under utbildningstiden — skulle folkskolans lärare effektivt kunna medverka i kampen mot drunksolsolyckorna.

Överstyrelsen finner det uppenbart, att vid en eventuell utredning jämväl andra åtgärder än en förbättring av simundervisningen vid skolorna böra av utredningsmännen övervägas.

Svenska livräddningssällskapet framhåller i sitt yttrande, att de åtgärder i ämnet, som hittills vidtagits från statsmakternas sida i vårt land, hava dels inriktats på räddningsväsendet vid rikets kuster genom upprättande av livbåtsstatio-

ner, dels avsett ekonomiskt stöd åt det frivilliga arbetet för simkunnighetens utbredning. I sistnämnda sammanhang nämner sällskapet därjämte de motioner, som väckts vid 1944 års riksdag rörande obligatorisk simundervisning för landets skolungdom, samt riksdagens med anledning härav beslutade hemställan hos Kungl. Maj:t om utredning i detta ärende. Vidare anför sällskapet:

Föreliggande statistiskt material ger vid handen, att drunkningsfaktorer i stor utsträckning göra sig gällande, vilka icke sammanhånga med vare sig haverier till sjöss eller bristande simkunnighet. Här må bl. a. nämnas de talrika drunkningar vintertid, som äro att tillskriva bristande kännedom om isarnas bärighetsförhållanden, ävensom vissa drunkningsfall i samband med badning o. a. Den officiella statistiken bestyrker, att det förebyggande hjälparbete, som på frivilligt initiativ utförts, medfört goda resultat. Medeltalet drunkningsolyckor i Sverige uppgick under perioden 1916—1920 årligen till 914 och utgör f. n. ca 430 per år. Denna lovande förbättring i läget under de senaste 25 åren torde i första hand vara att tillskriva simkunnighetens allt vidare spridning. En allsidig utredning om vad som med statligt och kommunalt stöd kan ytterligare åtgöras i ämnet, skulle emellertid enligt svenska livräddningssällskapets mening vara av avgörande betydelse för den fortsatta upplysningsverksamheten. Denna skulle därmed otvivelaktigt kunna utvidgas till att omfatta arbetsområden, där det enskilda initiativet hittills saknat möjligheter att med erforderlig effektivitet göra sig gällande.

Sällskapet anför vidare, att då det i förevarande motion åberopats ett uttalande i tidningspressen "från ledande håll inom svenska livräddningssällskapet", äsyftas en tidningsintervju med sällskapets sekreterare den 30 december 1944, ur vilken sällskapet i sitt yttrande återgiver följande:

"Kampen mot drunkningsolyckorna måste utkämpas på många fronter, och simkunnighetens allmänna utbredning är härvid den centrala och avgörande. Inför det nya året vill man hoppas, att regeringen behjärtar riksdagens begäran om utredning i ämnet. Det ligger nära till hands, att frågan remitteras till 1940 års skolutredning och därmed bringas ur världen för åtskillig tid. Men det är just detta, man inför den gångna sommaren erfarenheter från badstränderna vill undvika. En allsidig utredning om drunkningarna och deras förebyggande faller vida utanför skolans ram. Den lagstadgade simundervisningen är icke en intern skolangelägenhet, även om den berör den fysiska fostran. Frågan om ett ordnat kommunalt badväsen kan t. ex. icke fränkopplas en dylik utredning. Problemet måste rullas upp i sitt stora sammanhang. Vad som inför 1945 efterlyses, är en statlig utredningsnämnd för drunkningsolyckornas bekämpande på bredaste bas."

Simfrämjandet instämmer helt i motionens syfte och slutyrtande och finner det även synnerligen lämpligt att — som av motionären föreslagets — ärendet behandlas i samband med den av riksdagen tidigare begärda utredningen om åtgärder för simkunnighetens förbättrande i vårt land. Vidare anföres bl. a.:

Åtskilliga tiotal människoliv skulle säkerligen kunna räddas genom en så enkel åtgärd som en kraftig propaganda rörande de enkla sätt att rädda sig själv och andra ur drunkningsfara, som numera utarbetats. De för dessa syften arbe-

tande simorganisationerna torde emellertid sakna medel till en dylik kraftig upplysningsverksamhet.

Andra kammarens första tillfälliga utskott har i sitt över motionen avgivna utlåtande, nr 2, anfört följande:

”Då uppenbarligen det stora antalet årligen i vårt land inträffande drunkningsolyckor i betydande omfattning bero på andra orsaker än bristande simkunnighet kan en kampanj för nedbringande av drunkningsolyckornas antal icke bli tillräckligt effektiv, därest man inskränker sig till åtgärder i syfte att utbreda simkunnigheten. Utskottet finner det fördenskull värdefullt, om bekämpandet av drunkningsolyckorna kunde ske på bredast möjliga bas. Då Kungl. Maj:t ännu icke låtit igångsätta den utredning angående möjligheterna att förbättra det svenska folkets, speciellt det uppväxande släktets, simkunnighet, varom riksdagen efter beslut av 1944 års riksdag hemställt, finner utskottet motionens syfte bäst kunna tillgodoses genom att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer, att Kungl. Maj:t vid igångsättandet av den sålunda begärda utredningen vidgar direktiven till att avse jämväl syftemålet i förevarande motion.

Utskottet får alltså hemställa, att andra kammaren måtte för sin del besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t vid igångsättandet av den utredning angående möjligheterna att förbättra det svenska folkets, speciellt det uppväxande släktets, simkunnighet, varom riksdagen år 1944 i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställt, ville låta utredningen avse jämväl vilka övriga åtgärder som kunna och böra vidtagas för drunkningsolyckornas bekämpande på bred bas, samt hemställa, att Kungl. Maj:t måtte för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen eventuellt kan föranleda.”

Denna hemställan har av andra kammaren bifallits.

Utskottet, till vars behandling den sålunda av andra kammaren bifallna motionen hänvisats, ansluter sig till vad andra kammarens första tillfälliga utskott anfört i sitt utlåtande och hemställer,

att första kammaren måtte biträda andra kammarens i ärendet fattade beslut.

Stockholm den 24 maj 1945.

På utskottets vägnar:

HERMAN ERICSSON.

Närvarande: herrar *Ericsson, Carlström, Persson, Söderkvist, Lodenius, Fahlander, Jonsson* och *Englund*.